

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

מקום, כִּינן שֶׁבְּכַתוּב נֶאֱמַר זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה, בלשון שלא
מתייחס רק למצוות הַרִי זֶה הפסוק "זאת חוקת התורה" קָאֵי מכוון גַּם
על התורה עצמה, שבעצם גם התורה היא "חוקה" הִינּוּ, שְׁגַם
כְּאִשֶּׁר הַמְצִוֹת נִמְשְׁכוֹת וּבֹאוֹת לִידֵי בִיטוּי וְגִילּוּי בַּתּוֹרָה שֶׁעֲנִינָהּ

הוא הכנה והשגה שכלית, שהרי

התורה נלמדת ומובנת באמצעות

השכל צָרִיף לְהִיּוֹת נִרְגָּשׁ

במצוות גם כאשר לומדים אותן בתורה

שֶׁהֵם בְּחִינַת הַרְצוֹן שֶׁלְמַעְלָה

מִהַחֲכֵמָה⁵ והשכל, וְזֶהוּ

הַפְּרוּשׁ "אֵין לָךְ רְשׁוּת

לְהִרְהוֹר אַחֲרֶיךָ", אחרי המצווה

של פרה אדומה ולמעשה אחרי כל

המצוות הִינּוּ, שהכוונה היא לא

רק לשלילת הרהור שִׁישׁ בּוֹ

לגרוע חס־ושלום בקיום

המצווה בפעל, אֶלָּא גַם בְּנוֹגֵעַ

לְהִרְהוֹר במובן של ספק וערעור

שְׁכָל עֲנִינּוּ הוּא הַהֲשַׁתְּדָלוּת

והמאמץ לַעֲמֹד עַל הַכִּנַּת

והשגת הַעֲנִינּוּ (אף שְׁגַם

בְּלֹא-הֶכִי פְּשִׁיטָא שְׁמַקְיָם

אֵת הַמְצִוָּה בְּפַעַל וּבוֹדָאֵי גַם אִם

לא יירע ולא יבין את טעמי המצווה,

עדיין יקיים את המצווה בפורעל),

שְׁזָהוּ עֲנִינּוּ שֶׁל תּוֹרָה שְׁעִינֵיהּ

הוא הבנה והשגה בשכל, הִנְה גַם

על זה אומרים ש"אֵין לָךְ

רְשׁוּת לְהִרְהוֹר אַחֲרֶיךָ", הִינּוּ,

שעם כל ההשתדלות והמאמץ, על

האדם לדעת שֶׁלֹּא יוּכַל לַעֲמֹד

עַל הַכִּנַּת וְהַשְׁגַּת הַעֲנִינּוּ עַד

תְּכִלְתוֹ, לְהִיּוֹתוֹ לְמַעְלָה

מִהַשְׁכָּל (כשם שבכוחות של נפש

האדם כוח הרצון הוא עניין יותר נעלה

ויותר עמוק בנפש מאשר כוח השכל,

כך למעלה באלוקות, כביכול, הרצון

העליון הוא למעלה מהמוחץ

שלמעלה), שְׁזָהוּ עֲנִינּוּ האומר בפרה

אדומה, אבל לאמיתו של דבר נכון

לנביא כל המצוות חֻקָּה חֻקְתֵי

גְּזֵרָה גְּזֵרְתִי⁴, היינו הרצון

שלמעלה מהשכל.

וַיִּשׂ לְהוֹסִיף בְּזֶה, שְׁאָף שְׁזָהוּ

שֶׁמְצִוֹת פְּרָה אֲדוּמָה הִיא

כְּלָלוֹת עֲנִינּוּ הַתּוֹרָה קָאֵי

בְּעַקְרָא עַל מְצִוֹת הַתּוֹרָה,

הַצְּיוּיִים לַעֲשׂוֹת אוֹ לֹא לַעֲשׂוֹת מְקַל-

זאת חקת התורה גו' ויקחו אליך פרה אדומה וגו'¹, ופרש

רש"י לפי שהשטן ואמות העולם מונין את ישראל ובאים

אל בני ישראל בטענה לומר מה המצוה הזאת של פרה אדומה ומה

טעם איזה הסבר הגיוני יש בה, לפיכך כתב בה הקדוש-ברוך-הוא

חקה, כלומר גזרה היא מלפני,

שלא על-פי טעם ודעת אין לך

רשות להרהר אחריה.

וַיְדוּעַ הַדַּיּוּק הַשְּׁאֵלָה הַנִּשְׁאֵלָת

במאמרי חסידות רבים על פי דיוק

הלשון בפסוק בְּמָה שֶׁכַּתוּב

בְּמְצִוֹת פְּרָה אֲדוּמָה "זאת

חקת התורה", אף שלכאורה היה

צריך לומר "זאת חוקת הפרה" אלא

הטעם שנאמר "זאת חוקת התורה"

הוא לפי שמצוות פרה אדומה

היא לא מצווה פרטית בלבד אלא

כְּלָלוֹת עֲנִינּוּ הַתּוֹרָה², וְהִינּוּ³,

שְׁכָל הַמְצִוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה, בלי

יצא מן הכלל, לא רק המצוות

שֶׁנִּקְרְאוֹת חֻקִּים, כי אין להם

טעם והסבר שכלי, אֶלָּא גַם

הַמְצִוֹת שֶׁנִּקְרְאוֹת עֲדוּת כִּי הֵם

עדות ואת לעניין מסויים כמו השבת

והחגים וּמִשְׁפָּטִים שהם מצוות

שמובנות גם בשכל אנושי כמו כיבוד

אב ואם ואיסור גניבה וגזילה, גם

המצוות הללו עקר עֲנִינּוּ הוּא

שֶׁהוּן רְצוֹן הַעֲלִיּוֹן שֶׁלְמַעְלָה

מִהַשְׁכָּל (כשם שבכוחות של נפש

האדם כוח הרצון הוא עניין יותר נעלה

ויותר עמוק בנפש מאשר כוח השכל,

כך למעלה באלוקות, כביכול, הרצון

העליון הוא למעלה מהמוחץ

שלמעלה), שְׁזָהוּ עֲנִינּוּ האומר בפרה

אדומה, אבל לאמיתו של דבר נכון

לנביא כל המצוות חֻקָּה חֻקְתֵי

גְּזֵרָה גְּזֵרְתִי⁴, היינו הרצון

שלמעלה מהשכל.

וַיִּשׂ לְהוֹסִיף בְּזֶה, שְׁאָף שְׁזָהוּ

שֶׁמְצִוֹת פְּרָה אֲדוּמָה הִיא

כְּלָלוֹת עֲנִינּוּ הַתּוֹרָה קָאֵי

בְּעַקְרָא עַל מְצִוֹת הַתּוֹרָה,

הַצְּיוּיִים לַעֲשׂוֹת אוֹ לֹא לַעֲשׂוֹת מְקַל-

בס"ד. שבת פרשת כי-תשא,

פרשת פרה, כ"ף אדר, ה'תשכ"ו

(הנחה בלתי מוגה)

זאת חקת התורה גו' ויקחו אליך פרה אדומה

וגו'¹, ופרש רש"י לפי שהשטן ואמות

העולם מונין את ישראל לומר מה המצוה הזאת

ומה טעם יש בה, לפיכך כתב בה חקה, גזרה

היא מלפני, אין לך רשות להרהר אחריה. וידוע

הדיוק במה שכתוב במצוות פרה אדומה "זאת

חקת התורה", לפי שמצוות פרה אדומה היא

כְּלָלוֹת עֲנִינּוּ הַתּוֹרָה², וְהִינּוּ³, שְׁכָל הַמְצִוֹת

שֶׁבַּתּוֹרָה, לא רק המצוות שֶׁנִּקְרְאוֹת חֻקִּים, אֶלָּא

גַּם הַמְצִוֹת שֶׁנִּקְרְאוֹת עֲדוּת וּמִשְׁפָּטִים, עקר

עֲנִינּוּ הוּא שֶׁהוּן רְצוֹן הַעֲלִיּוֹן שֶׁלְמַעְלָה מִהַשְׁכָּל,

שְׁזָהוּ עֲנִינּוּ חֻקָּה חֻקְתֵי גְּזֵרָה גְּזֵרְתִי⁴. ויש

להוסיף בזה, שְׁאָף שְׁזָהוּ שֶׁמְצִוֹת פְּרָה אֲדוּמָה

היא כְּלָלוֹת עֲנִינּוּ הַתּוֹרָה קָאֵי בְּעַקְרָא עַל מְצִוֹת

הַתּוֹרָה, מְפַל־מְקוֹם, כִּינן שֶׁבְּכַתוּב נֶאֱמַר זֹאת

חקת התורה, הרי זה קאי גם על התורה עצמה,

הִינּוּ, שְׁגַם כְּאִשֶּׁר הַמְצִוֹת נִמְשְׁכוֹת בַּתּוֹרָה

שֶׁעֲנִינָהּ הוּא הַכִּנָּה וְהַשְׁגָּה, צָרִיף לְהִיּוֹת נִרְגָּשׁ

שֶׁהֵם בְּחִינַת הַרְצוֹן שֶׁלְמַעְלָה מִהַחֲכֵמָה⁵, וְזֶהוּ

הַפְּרוּשׁ "אֵין לָךְ רְשׁוּת לְהִרְהוֹר אַחֲרֶיךָ", הִינּוּ,

לא רק לשלילת הרהור שִׁישׁ בּוֹ לַגְּרוּעַ חֲסִי-וְשִׁלּוּם

בְּקִיּוּם הַמְצִוָּה בְּפַעַל, אֶלָּא גַם בְּנוֹגֵעַ לְהִרְהוֹר

שְׁכָל עֲנִינּוּ הוּא הַהֲשַׁתְּדָלוּת לַעֲמֹד עַל הַכִּנַּת

וְהַשְׁגַּת הַעֲנִינּוּ (אף שְׁגַם בְּלֹא-הֶכִי פְּשִׁיטָא

שְׁמַקְיָם אֵת הַמְצִוָּה בְּפַעַל), שְׁזָהוּ עֲנִינּוּ שֶׁל

תּוֹרָה, הִנְה גַם עַל זֶה אֹמְרִים ש"אֵין לָךְ רְשׁוּת

לְהִרְהוֹר אַחֲרֶיךָ", הִינּוּ, שֶׁלֹּא יוּכַל לַעֲמֹד עַל הַכִּנַּת

וְהַשְׁגַּת הַעֲנִינּוּ עַד תְּכִלְתוֹ, לְהִיּוֹתוֹ לְמַעְלָה

מִהַשְׁכָּל וְהַכִּנָּה⁶.

לְהִיּוֹתוֹ לְמַעְלָה מִהַשְׁכָּל וְהַכִּנָּה⁶.

(1) ר"פ חוקת (יט, ב). (2) ראה לקו"ת ר"פ חוקת (נו, א). (3) ראה גם לקו"ש ח"ד ע' 1057. (4) נתחומא חוקת ג. שם ח. במדב"ר ר"פ חוקת. ועוד. (5) ראה גם תורת מנחם — ספר המאמרים תמוז ע' כג הערה 21. (6) ראה גם תניא אגה"ק סי"ט